

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Martyrium S. Petri Episcopi Alexandrini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

cum puluere carnis & ossium eius. Cum adhuc per se iaceret, similimus erat calcis nouæ, aut farinæ candidæ. Postquam verò collectæ sunt partes vestium, quæ integrè colligi poterunt, & ossa, quæ penitus resoluta non fuerunt, cætera omnia in vno puluere collecta sunt: hoc est, puluis sanguinei cæspitis, puluis ossium, puluis carnis, puluis vestium. Quæ omnia simul confusa, album quoquè illum colorem confuderunt.

Hæc idè tam diligenter exprimimus, quia puluerem carnis & ossium, colorem calcis nouiter fusæ diximus habere: vt cum alius color in isto puluere inuētus fuerit, nemo tamen dubitet, quin de vera carne & ossibus eius sit: immò simul quoquè de sanguine cæspitibus, atque de eius simul vestibus. Has scilicet reliquias cum mihi frater Ecbertus allatas repræsentasset, recognoui eas, sicut antè in sepulcro videram: & ex earum præsentium occasione ordinem inuentionis, sicut hîc legitur, aggressus sum fideliter describere, secundùm quod vidi, & manibus proprijs, licèt indignus, tractaui. Itaque prius eas vobis per eundem fratrem misi, transferendas in ecclesiam beatæ Mariæ in Dune: quatenus in hoc nostro scripto, & ex earum præsentium contemplatione nulli modò, vel in posterum dubium sit, quòd ex corpore martyris de sancta legione Thebæorum martyrum sumptæ sunt. Horratur ergò & rogamus, atque præcipimus, vt fratres nostri, qui morabuntur in Dune, diem festum martyrij eorum in die S. Gereonis cum duodecim lectionibus amodò agant, & diem aduentûs istarum ad eos reliquiarum. Hæc ego peccator Rudolphus, fratres mei & filij charissimi, qui cæcis in cœnobio beati Trudonis in Hasbania, scripsi vobis de cœnobio beati Pantaleonis iuxta Coloniam.

Puluis eius similis calci nouiter fusæ.

MARTYRIVM SANCTI PETRI EPISCOPI ALEXANDRINI, VT HABETVR IN MS. CODICIBVS,

interprete, nisi fallor, Anastasio Bibliothecario, qui alicubi testatur se transfuisse passionem præcipui doctoris & martyris Petri, Alexandriae vrbs Patriarchæ.

AD corroboranda corda credentium, & mentes fidelium confirmandas, omnipotens Deus dignum pastorem beatorum Petrum plebis suæ Episcopum ordinavit. Hic per doctrinam suam multos ab idolorum cultura separans, Christi Ecclesiæ sociabat. Audiens igitur Maximinus, quòd multi per eum à demonum simulacris segregarentur, & in Christi nomine baptizarentur, furore còmotus, statim destinavit tribunal quendam ad ciuitatem Alexandrinam, qui eum comprehenderet. Accepta itaque tribunal auctoritate, cum suis militibus ad urbem superius memoratam perrexit. In quam ingressus, reperit beatissimum Petrum cum ingenti Christianorum multitudine * sanctorum commemorationem celebrantem. Quem statim comprehendens, vinculis alligavit, & custodiendum carceri deputavit, damnauitque compedum mortifera ruina. Hoc videntes Christiani, in lamentationem maximam conuersi, vnà cum suo pastore in custodia carceris permanebant. Non enim patiebantur, vt salutis doctor, mali aliquid paterentur. Hac opinione Maximinus comperta, literas destinavit tribuno, vt eius vitam celerius auferret. Quibus lectis, tribunus ad custodiam carceris cum manu armatorum perrexit. Videntes autem populi, qui ante carceris ianuam pro fide & amore sui pastoris perdurabant, quòd eum per vim de carcere voluisset eijcere atque interficere, dixerunt: Prius nos, si tibi à tuo rege præceptum est, interfice, & ità demùm vobis in nostrum patrem manus iniicere. Scias enim nos nullatenus permittere, vt doctor & medicus animarum nostrarum, aliquid patiatur.

27. Nouembris: quanquam Latina martyrologia eum habet 16. Cap. 1.

*sanctorum Apostolorum legit Ado. Alexandrinorum ergo Episcopum suum amor.

Audiens tribunus hos sermones, & videns non tantum populos diuersæ ætatis, sed etiam illustres viros, monachos quoquè religiosos ac virgines, in custodia carceris permanere cum sancto viro, agebat silentiò moderatè, qualiter beatum Petrum sine vilius sanguinis effusione foris eiectum percuteret, sicut & Maximini tyrani sententia mani-

Cap. 2.

RIUS
V III
5

manifestabat. In tali iraque dum esset custodia positus, fama certaminis Petri, quo cum diabolo dimicabat, usque ad infelicissimum Arrium discurrendo peruenit, qui ante aliquantos dies pro zizaniorum doctrina, quam aduersus Christum Dei filium in agro Dominico seminauerat, culpatus sapius, increpatus atque excommunicatus fuerat: & quia sanctis monitis acquiescere noluit, semetipsum eouisque perduxit, ut à sancto Petro clericatus officio priuaretur. Cognita ergo infelix Arrius sententia, quam tyrannus aduersus venerabilem ouium Christi pastorem dederat, gaudens atque exultans ad Christi Ecclesiam cum omni velocitate peruenit, & cepit in deo quosdam de presbyteris atque laicis obsecrare, ut ei à sancto Petro veniam atque indulgentiam peterent. Propterea verò conabatur sui Episcopi communionem recipere, ut post illius vitam terminum ipse successor existeret. Sed qui cordis cognitor est omnipotens Deus, in quæ grauiter peccauerat, diuisiones in sancta Trinitate faciens non celauit beato Petro iniquum Arrij propositum, quod habebat in animo.

Arrius à S. Petro excommunicatus.

Arrij malus dolus.

Cap. 3. Apparet S. Petro Dominus, Arrij consilia iniqua ei indicans.

Eadem nanque nocte apparuit beato Petro, in custodia carceris quiescenti, & nequissima infelicis Arrij consilia manifestauit. Cum igitur alio die venirent ad eum viri magni atque religiosi, quos cum presbyteris idem nefandus direxerat, ingrediente carcerem, proiecerunt se ad genua beati Petri, obsecrantes eum cum lachrymis, ut Arrium à vinculo damnationis absolueret, & eum in sancta Ecclesia presbyterij ministerio restitueret. Dans autem eis beatissimus Petrus manum, eleuauit eos, dicens: Quid vultis, dilectissimi mihi fratres, aut quid queritis? At illi respondentes, dixerunt: Precamur beatitudinem tuam, venerabilis pater, ut digneris veniam prestare infelicissimo Arrio, & absoluas eum à vinculo, quo eum vinxisti: quoniam ecce iam gloria tibi martyrij corona in caelis paratur: quia non solum per doctrinam tuam, vniuersam illustrasti prouinciam nostram, sed & per confessionem martyrij multo amplius nobis & perfectius salutem fidei contulisti. Propter quod credimus, quoniam tibi pro labore isto duplex in caelo palma preparabitur.

Cap. 4. Hæretici violat sponfam Christi id est, Ecclesiam. Terribilis sententia.

Esa. 6. Ibidem.

Tunc venerabilis Petrus cum ingenti gemitu lachrymans, ait: Pro Arrio me obsecratis, dilectissimi fratres, qui sponsam Christi violare conatur? An nescitis, quia pro omnibus semper dolui & condoleo, & omnibus indulgentiam prestans, neminem aliquandò passus sum de Ecclesia Christi perire? Sed magis pro omnibus diligenter interuenio, omnipotentis Dei exorans clementiam, ut salutis veniam semper ab eo consequi mereantur? Hic autem Arrius, pro quo rogatis, soli Deo mortuus est, & à facie illius hic & in futuro seculo proiectus. Vnde & à sacrosancto altari eius, non mea, sed ipsius est iudicij sententia separatus: quoniam non in homine, sed in Domino grauiter peccauit, impiè agens in Trinitatis mysterium, ubi Cherubim & Seraphim non audent respicere, qui incessanter vocibus proclamant Deo, dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Cum etiam & virtutes caelorum ipsum canentes, dicunt: Pleni sunt caeli & terra gloria tua: ille impia & execrabilis mente ausus est blasphemias irrogare, & diuisiones facere inter Patrem & Filium & Spiritum sanctum. Quemadmodum ergò audeam illi veniam dare, cui omnis creatura irascitur & maledicit? Quomodo potest veniam promereri à me dilectissimi fratres? Hæc verò dicente beatissimo Petro, viri qui pro indulgentia eius venerant petere, proiecerunt se ad pedes eius, & veluti muti sunt effecti, nec quicquam de eo illi amplius locuti sunt.

Cap. 5.

S. Petrus futura prædicit.

Videns autem beatissimus Petrus iram eos pauore perterritos, apprehendit duos ex ipsis seniores presbyteros Achillam & Alexandrum, & ducens eos seorsum in parte carceris, ubi erat reclusus, dixit eis: Ego quidem, etsi peccator sum, scio me uocatione caelesti ad hunc agonem martyrij esse vocatum. Vobis autem, qui post me futuri estis columnæ in sancta Ecclesia, cupio confiteri mysterium Dei, quod mihi reuelatum est à Deo meo in hac nocte: quoniam post finem martyrij mei tu venerabilis pater Achilla presbyter, throni mei sedem Episcopatus consecuturus es: post te verò hic amabilis nobis Alexander presbyter ipso sacerdotio honorandus. Hoc mihi pro certo à Domino promissum est. Ideoque nè me velitis aestimare immiseri cordem esse, aut contra delinquentes crudelem. Quia omnis offensa humana, carnis vitio peracta, quantum sit grauis & periniqua, tamē multo leuior est, quam huius Arrij iniqua offensa. & idè illis, quæ ad hominis fragilitatē pertinent, facilius est nobis indulgentiam dare: huic autē maledicto, pro quo rogatis, quomodo possum veniam dare, cuius interiora dolo & blasphemia plena sunt? ex cuius corde abyssus tenebrarum pror-

prorupit, blasphemiam irrogando aduersus omnipotentem Dei filium, afferens eum creaturam, qui creator est omnium visibilium & inuisibilium, qui à prophetis atque Apollolis & Euangelistis est prædicatus? Et nunc per istum diabolus zizania seminavit, per quem multus populus à recta fide auersus, & in profundum erroris deuolutus est. Sæpius à me monitus atque correptus, vt ab hac sacrilega doctrina recederet, nequaquam sermonibus acquiescere voluit. Cuius rei causa abiectus atque depositus est deorsum ab ordine presbyterij. Et nunc quemadmodum iubetis me obtemperare petitionibus vestris, cum ille meis admonitionibus noluerit acquiescere, præsertim cum in hac causa non meo iudicio sententiam aduersus eum dederim, sed diuinitus inspiratus hoc fieri iusserim?

Nam in hac hora noctis cum ex consuetudine debita sacras Deo orationes offer-

rem, ecce subito video apparere mihi in habitu pueri Iesum Christum Dominum nostrum. Cuius claritatis splendore nimio illustratus, non valebam vultum tantæ maiestatis inspicere. Qui indutus erat * tunicam candidam nimis, sed cõscissam à summo vsque deorsum: quam ambabus manibus cõstringebat circa pectus suum, cooperiens quo dammodo nuditatem suam. Quem cum sic vidissem, timor magnus irruit super me, & cum summo timore deprecans eum, dixi: Domine, Domine, quid est hoc? Quare sic video tunicam tuam à summo vsque deorsum cõscissam. Qui respondit mihi: Quotidie ipsam tractas in ecclesia, & nescis quomodo scissa est? Arrius mihi hanc scidit, quia separauit à me populum meum, quem mihi in hereditatem acquisiui per Crucis patibulum. Et nunc per ipsum, schisma factum est in populo meo: & ideo apparui tibi, præcipiens & monens, nè forte velis eum in cõmunionem suscipere. Iniqua enim meditatur contra me & populum meum. Ecce enim venturi sunt ad te quidam, quos ipse cum hypocrisis direxit, qui te rogent pro eodem, vt ei veniam præstes. Tu autem cum omni cautela vigila, & nè acquiescas petitioni eorum, nè schisma fiat in populo meo, pro quo ego Crucem pertuli, & mortem gustavi, & tertia die resurrexi. Omnia quæ mando tibi, obserua, & manifesta hunc sermonem meum Achillæ & Alexandro, qui post te futuri sunt Episcopi: quibus præcipe, vt & ipsi anathematizent eum à conuentu suo coram omni populo, vt audientes terreantur, & discedant ab eo. Ideoque hæc omnia, quæ mihi præcepta sunt & iussa à Domino meo, manifestaui vobis & cognita feci. Ex hoc mundus ero ab omnibus, quæ mandauit vobis, si non fuerint custodita.

Scitote autem & vos, quod in omni tempore, quo inter vos cõuersatus sum, nunquam cessauit monendo atque exhortando vos, tam voce, quam literis meis, cum essem in insula Tyri & Phœnicia: in Palestina quoque in insula relegatus, nunquam cessauit scribens confortare vos in virtute spiritus sancti, orans ac deprecans Deum die ac nocte pro populo mihi credito. Sollicitudinem quippè magnam gerebam, æstuans ingirer in corde meo pro salute eorum, vt non aliquis desit à conuentu Ecclesie: nec vnquam cessauit suggerendo beato Episcopo Helychio atque Theodoro, in custodia pro fide Christi reclusis: qui digni vocati sunt pro gratia Domini nostri, participes facti passionum Christi. Ipse scribens ad Mesopotamiam, sæpius designauit, qualia ab inimicis nobis inferebantur supplicia. Dolor nanque magnus & sollicitudo stringebat me pro populi mei salute, nè forte aliquis subuerteretur à prædicatoribus falsis.

Amplius enim, quam sexcenti sexaginta viri de clericis vel laicis anathematizantes ritum gentium, in carceribus reclusi, & diuersa sustinentes supplicia, coronam martyrum meruerunt. Quorum victoriam ego audiens, lætus adorauit Dominum Deum meum, qui eos confortauit, & elegit in numero martyrum suorum. Mihi verò quanta ostensa sunt in Lycæonia ab hæreticis, credo quia nec vos latet: quomodo Meletius Christianorum gregem ab Ecclesia separarit, pro quo Dei filius animam suam posuit, & effudit sanguinem preciosum. Aduersus quem Meletius impiè repugnans, sanctos Episcopos ac religiosos viros in carcerem claudebat, ac tribulabat, cogens eos præuicari.

Propter quod, charissimi mihi, moneo vos, atque hortor viscera mea, custodite fidem, in qua renati estis: videte nè Arrij vel sociorum eius deceptionibus cõsentiat. Videtis me, quomodo ob vinculum charitatis Domini nostri in custodia sum clausus, in ea ipsius misericordiam expectans. Comperi autem, quod d impius Meletius contra me multa mala testificetur, vt amplius tyranni Maximini furor excitetur, & me interficiat. Quam ego mortem pro Christo meo libenter die ac nocte expecto, vt in pace merear

Qua blasphemiam Arrius filium Dei affectum.

Cap. 6.

*Ado habet colobium, qd est tunica sine manicis.

Vtinam hæc ardentem hæretici, qd in multis sectas distrahunt populum.

Cap. 7.

Hi fuerunt Aegyptij Episcopi.

660. martyres.

Hic Meletius sibipsum remerit arrogauit Episcopatum, factus hæreticus.

Cap. 8.

Eccè ardens martyrij demerear

ARRIUS
DE
V III
S

fiderem in viro Dei. Act. 20.

merear de hoc seculo, in fide mea consummatus ad Christum transire: quia non facio animam meam preciosiorem, quam me, (secundum Apostolum dico) sed Dominum meo eam commendo, in cuius manu pendet spiritus meus: vt celerius impleam cursum martyrij mei, secundum quod mihi praedixit Dominus meus. Et nunc pro certo scio, quia amplius non videbitis faciem meam in corpore isto. Propter quod testificor vobis, quia mundus ego sum ab omnibus. Cauete vobis a doctrina Arrij & Meletij, Domini nostri Iesu Christi tantum precepta seruate. Estote solliciti pro populi salute, in quo vos spiritus sanctus posuit pastores & Episcopos Ecclesiae suae. Scio namque, quod post finem meum exurgent multi tam de clericis, quam de laicis, & loquentur perversa, subvertentes animas innocentium, vt eos separent a fide Christi. Propterea rogo, vigilate ab Arrij intertione. Scio quia in tribulationem maximam habetis intrare: sed credo, quia labor vester non erit inanis apud Dominum Deum vestrum. Non quanta pericula sustinuit pro Christo, qui me nutriuit, pater meus Theonas Episcopus ab his, qui idolis seruiebant, vt eos sua praedicatione saluaret. Post cuius finem transiitum ego sedem eius suscepi, mores eius & vitam imitatus sum.

Theonas Episc. Alexandr. multa perpeffus a paganis.

Cap. 9.

Quid autem dicam de Heraclio, & Demetrio, vel Dionysio beatissimis Episcopis, quos tentationes & pericula sustinuerunt ab ijs, qui schisma faciebant in conuentu Ecclesiae Christianorum, & conturbabant plebem Dei? Pro quorum salute de loco in locum inuicem literis monebant, ne recederent a fide Christi, quam acceperant. Ecce sudorem & laborem pertulerunt pro animabus nostris boni pastores animarum nostrarum. Sed illa gratia, quae illis iugiter adstetit, cum eis usque in finem perseverauit. Nunc ergo commendo vos Deo & verbo gratiae eius, qui potens est vos aedificare, & immaculatos per omnia conseruare. Et haec dicens B. Petrus Episcopus, inclinans genua sua, orauit: & completa oratione, dixit: Orate pro me fratres. & omnes circumstantes dixerunt, Amen. Ea hora Achilles & Alexander complexantes & osculantes manus eius, lachrymantibus flebant, eo quod dixerat eis. Amplius faciem meam non videbitis. Et ita venerunt, vbi erant populi status clerici atque laici: & locutus est eis de doctrina fidei, quae est in confessione Domini nostri Iesu Christi. & orans, iterum saluauit eos in pace. Qui recedentes, secreto nunciauerunt vniuerso populo Christianorum, quaecumque Dominus B. Petro de Arrij blasphemias reuelauerat, vel quaecumque facere committi fuerant, vt eum coram omnibus anathematizarent, & in ecclesiam ingredi nunquam sinerent.

Achillas & Alexander populo verba sui patris referunt.

Cap. 10.

Preterea cognoscens beatissimus Petrus Episcopus, quod Christianorum populus tribuno non permitteret, vt illum iuxta tyranni sententiam, pro Christi nomine gladio decollaret, volens preparatam sibi diuinitus martyrij coronam celeriter accipere, vocauit vnum de ministris suis, qui ei vnanimis fuerat, & misit eum ad tribunum, dicens: Si vis Maximino tuo parere, venies ad carcerem secreto noctis, & facies in pariete modicum foramen, quantum vnus hominis est capacitas: per quod ingressus tuus canifex, amputabit caput meum gladio, & transmittes illum tyranno principi tuo, & erit tibi victoria in conspectu eius. Huic consilio tribunus deferuens, eo tempore, quo Christi martyr dixerat, caput eius gladio defecauit. Fit commemoratio eius die Calendarum Septembris. Requiescit nunc in pace sub ara Domini Christi saluatoris: Cui honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Vtrod se offert tribuno percussidum S. Petrus.

Ceditur gladio.

MARTYRIVM SANCTAE MARTYRIS AECATE RINAE, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

Habetur quinto tomo Aloysij.

Novembr. 25. Cap. 1.

Literae impijissimi tyranni.

IMPERANTE impio Maxentio, vniuersum imperium Romanorum amplectebatur impium cultum daemonum. Is enim Alexandriae praesidens in excelsis & sublimi tribunali, emisit hoc impium edictum, vt omnes simul, qui erant in eius potestate ac ditione, simul acris sacrificarent. Vnde etiam per vniuersum Romanum imperium manifesta fuerunt, quae decreta fuerant, litera ita se habentibus: Imperator Maxentius omnibus, qui sunt in mea ditione, salutem. Magnum consecuti beneficium a deorum benignitate, veluti quandam huius munificentiae remunerationem, censuimus nos eis oportere offerre sacrificia. Omnes ergo, si fieri potest, ad nos venient.